

ตาตุ่มทะเล

ชื่อพฤกษศาสตร์: *Excoecaria agallocha* L.

ชื่อพื้นเมือง: ตาตุ่มทะเล

ชื่อท้องถิ่น: ตาตุ่ม

วงศ์ EUPHORBIACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

นิสัย เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก - ขนาดกลาง ต้นแยกเพศ สูง 5 - 10 เมตร ผลัดใบในฤดูแล้ง รากระบบรากแก้ว ไม่พบทั้งรากหายใจและรากค้าจุน **ลำต้น** ลักษณะต้นส่วนมากตรง เป็นตุ่มเป็นตา ปุ่มกระจายทั่วลำต้น มักแตกกิ่งในระดับต่ำ บางครั้งดูคล้ายไม้พุ่ม เปลือกลำต้นสีน้ำตาลอ่อนหรือน้ำตาลอมเทา เมื่อหักหรือทำให้เป็นแผล มียางสีขาวไหลออกมามาก **ใบ** ใบเดี่ยว ติดเรียงสลับ รูปรี หรือ รูปไข่แกมรีถึงรูปไข่กลับ ขนาด 2 - 5 X 4 - 9 เซนติเมตร ฐานใบมน ขอบใบหยักเป็นคลื่นเล็กน้อย ปลายใบเรียวแหลมมน ก้านใบเรียวยาว 1 - 2 เซนติเมตร ใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน มีสีเขียวเข้มเป็นมัน ใบแก่จัดใกล้ร่วง จะเปลี่ยนเป็นสีแดงเหลืองทั้งต้น **ดอก** แยกเพศต่างต้น ดอกเพศผู้เป็นช่อแยกแขนง ตามง่ามใบ สมมาตรตามรัศมี มีขนาดเล็กมาก ติดกันเป็นกระจุก ช่อดอก ยาว 3 - 6 เซนติเมตร ดอกสีเหลืองแกมเขียว เกสรเพศผู้ 5 - 10 อัน อับเรณูเปิดโดย รอยแยก ดอกเพศเมีย เกสรเพศเมีย 3 อัน รังไข่เหนือวงกลีบ ภายในมี 3 ห้อง เชื่อมติดกันแต่ละห้องมีเมล็ดไข่ 1 - 2 เม็ด **ผล** แบบผลแห้งแตก ขนาดเล็ก มี 3 พู รูปเกือบกลม ขนาด 0.2 - 0.3 X 0.3 - 0.4 เซนติเมตร ผลเกลี้ยง สีเขียวถึงน้ำตาลเข้ม

ลักษณะเด่น ใบมีหลายสีปะปนกันบนต้นเดียวกัน เมื่อทำให้ต้นเป็นแผลมียางไหลออกมา

นิเวศวิทยา พบทั่วไปในที่โล่งด้านหลังป่าชายเลน หรือ ตามชายฝั่ง ตามริมแม่น้ำที่เป็นพื้นที่สูงที่มีดินเลนปนทราย หรือ ดินเลนค่อนข้างแข็งค่อนข้างแข็ง และน้ำท่วมถึง ออกดอก - ออกผล เดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน

ประโยชน์ เนื้อไม้นำมาเผา และควันที่เกิดจากการเผาใช้รักษาโรคเรื้อน แก่นไม้ใช้เป็นส่วนผสมในการปรุงยาช่วยในการขับลมแก้ไข้ลม กัดเสมหะ รากใช้ตำผสมกับขิงทำเป็นยาพอก หรือ ยาทาแก้อาการบวมตามมือ และเท้า หรือ นำรากมาฝนทาแก้บวมแก้คัน ยางใช้ทารักษาโรคโปลิโอ สังกะสี ยางต้มน้ำมันพืชใช้ทาแก้โรคเรื้อน ทาถูนิ้วเท้าแก้ปวดตามข้อ และอัมพาต กินยางของตาตุ่มทะเล ในจำนวนน้อยจะเป็นยาถ่าย ใบแก้ลมบ้าหมู

ข้อควรระวัง ยางของตาตุ่มทะเลมีสารพิษ หากเข้าตาอาจจะทำให้ปวดแสบมาก อาจทำให้ตาบอด หรือ ยางนี้ถูกตามผิวหนัง อาจจะทำให้เกิดอาการเป็นผื่นคัน หรือ บวม หรือ หากจะกินเข้าไป จะทำให้ท้องเสียอย่างรุนแรงถึงตาย วิธีแก้พิษดื่มน้ำมะพร้าว